

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zamstvo Din 04.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Samobitnost — samouprava.

S tema besedama je kratko in jedr-
nato označeno glavno teženje našega
ljudstva: ohranitev slovenske samo-
bitnosti je cilj, samouprava pa najbolj-
še sredstvo za doseg tega cilja. S tem
osnovnim teženjem slovenskega ljud-
stva soglašajo nova stranka, koje usta-
novitev je že prijavljena notranjemu
ministrstvu in ki ji je naslov Jugoslo-
vanska radikalna zajednica. To je po
svojem bistvu trojna zajednica (zdru-
žitev) bivših 3 konservativnih strank:
srbske radikalne, slovenske ljudske in
jugoslovanske muslimanske.

Da je nova strankarska formacija,
ki je namenjena za vso državo, v sklad-
nosti s političnim teženjem našega
ljudstva, dokazuje njen program, ki je
sicer kratek po obsegu, dosti skop v
besedah, prazen bobnečih obljub, ki
jih navadno prinašajo takšni progr-
mi, toda zgoščeno-jedrnat po vsebini
osnovnih misli. In prav po tem jedru
se dviga ta program visoko nad izjave
prejšnjih diktatorskih in poldiktator-
skih vlad, ki jim je ves program bila
vsebinsko neopredeljena fraza o jugo-
slavstvu.

Program JRZ (Jugoslovanske radi-
kalne zajednice) tolmači jugoslovansko-
vo kot strnitev in združitev treh ena-
kopravnih sestavnih delov: slovenstva,
hrvatstva in srbstva. Stranka bo imela
v vidu, tako objavlja njen program, da
so ozemlja, iz katerih je naša država
sstavljena, živila v preteklosti svoje
posebno življenje ter so v teku dolgih
dob pridobila posebne navade: uprav-
ne, politične in druge. Spoštovanje
treh imen našega naroda Srbov, Hrvatov
in Slovencev in njihova ravnopravnost,
spoštovanje priznanih ver, kakor
tudi obeh pismenk, spoštovanje tradi-
cij (izročil), vse to se mora zaščititi, ker
se bo na ta način razvijalo medsebojno
spoštovanje, zaupanje in cenjenje v na-
rodu.

To je čisto kaj drugega ko ono »ce-
lotno« in »popolno« jugoslovansko pri-
silne centralizacije in nasilnega zena-
čenja, ki ga je proglašala JNS ter ga
propovedujejo razni jugoslovanski na-
cionalisti, Hodžerovi modrosrajčniki,
Jevtičevi Pofovci (patrijotična omla-
dinska fronta) in slične baže jugofaši-
sti. Ti ljudje so skonstruirali nekako
nasprotstvo med jugoslovansvom na
eni in med slovenstvom in hrvatstvom
na drugi strani ter tako ustvarili med
Hrвати in Slovenci nezaupanje in boja-
zen, da sta slovenska in hrvatska sa-
mobitnost ogroženi. To so pogrešene

metode, ki jih program JRZ kot »pre-
živele« odklanja.

Da se slovenska samobitnost ohrani,
je najučinkovitejše sredstvo resnična
ljudska samouprava. Program določa
v tem pogledu: Stranka smatra načelo
samouprave širokih obsegov kot naj-
boljši sistem (sestav) za ureditev drža-
vne uprave v smislu narodovih želj in
potreb. Državno upravo je treba tako
organizirati, da se bo poedinim krajem
dala možnost, da bodo mogli urejati
svoje krajevne potrebe, upravne, gos-
podarske, finančne, kulturne in druge,
v kolikor so vezane na poedine kraje,
a na način, ki ne bo dovajal krajevne
uprave v nasprotje z državo, z njenimi
cilji in potrebami.

Naša bivša SLS (Slovenska ljudska
stranka) je vedno bila zvesta in odloč-

na pobornica ideje o ljudski samo-
upravi. Za to idejo se je borila, za njo
je prinašala velike žrtve, za njo je tr-
pela. Naši nasprotniki, pristaši bivše
demokratske in kmetijske stranke, so
nas radi tega klevetali in ovajali kot
separatiste (državne razkolnike). Sedaj
pa si naša ideja, to dokazuje program
nove vsedržavne stranke, utira pot do
zmage. Program in delovanje bivše na-
še stranke daje med vsemi nekdanjimi
strankami v Sloveniji edino naši stran-
ki legitimacijo (upravičenje), da v okvi-
ru nove stranke sodeluje pri ostvarje-
nju programa o resnični, širokoobsež-
ni in učinkoviti ljudski samoupravi.
Ko ta samouprava postane dejanstvo,
bo tudi podano najkrepkejšo jamstvo
za obstoj in razvoj slovenske samo-
bitnosti in vseh lepih osebni slovenske
narodne individualnosti.

*

V NAŠI DRŽAVI.

Trije ministri odstopili. Dne 23. av-
gusta so podali ostavko trije ministri:
za socijalno politiko in narodno zdravje
Nikola Preka, pravosodni minister
Dr. Ljudevit Auer in minister za goz-
dove in rudnike Ignjat Štefanovič.
Omenjeni ministri so Hrvati in so po-
dali ostavko, ker akcijski odbor radi-
kalne zajednice ni povabil v novo
stranko skupine teh treh ministrov.
Ko to pišemo, je še v vladi od Hrvatov
trgovinski minister dr. Vrbanič. Vlada
je bila hitro izpopolnjena.

Izpopolnitev vlade. Dne 24. avgusta
je bila izvršena mesto treh ministrov,
ki so podali ostavko, naslednja izpopol-
nitev vlade: za zastopnika ministra za
socijalno politiko in narodno zdravje je
imenovan g. Mirko Komnenovič, mini-
ster za telesno vzgojo; za ministra goz-
dove in rudnike g. Djuro Jankovič, do-
sedanji minister brez portfelja pri pred-
sedstvu vlade; pravosodni minister je
postal Hrvat dr. Mile Miškolin. Novi
minister je iz Like, star 52 let, je po po-
ključu advokat in notar. Izvoljen je bil
za poslanca letos dne 5. maja.

Dr. Stojadinovič o dr. Korošcu. Mi-
nistrski predsednik dr. Stojadinovič je
dal na Bledu »Slovenčevemu« dopis-
niku izjavo, ki je v njej med drugim
poudaril to-le: »Razvoj političnega po-
ložaja v Sloveniji me navdaja z naj-
večjimi nadami, saj se slovenski na-
rod zopet oklepa svojega ljubljene-
ga

in preizkušenega voditelja dr. Antona
Korošca. Vodstvo politike Jugoslovanske
radikalne zajednice je v Sloveniji
izključno poverjeno dr. Antonu Koroš-
cu. Res je, da so gospodje okoli dr. Ma-
rušiča in Puclja poskusili, da bi se pri-
ključili JRZ. Toda tudi to je prepušče-
no izključno samo dr. Antonu Koroš-
cu, ki je vodja vseh Slovencev.«

Kako je JNS oškodovala državo. Na-
vesti hočemo danes samo škodo, ki jo
je ta stranka povzročila državi z zlo-
rabo železnic v strankarske svrhe. Za
volilni shod v Ljubljani, ki ga je pred
volitvami 5. maja priredil g. Jevtič ob
sodelovanju dr. Marušiča in Puclja, je
stala železniška vozna karta za udele-
žence iz Beograda v Ljubljano in nazaj
6 (beri in reci: šest) dinarjev. Vladni
listi so pisali, da je bilo na tem shodu
30.000 ljudi, kar je pretirano, in za ves
železniški promet o priliki tega shoda
je železniška uprava prejela 3000 Din.
Ko je JNS sklicala velik shod v Niš
pod predsedstvom Nikola Uzunoviča
in generalnim strankinim tajnikom dr.
Kramerjem, je generalno tajništvo
stranke naročilo posebne vlake. Vlaki
so vozili, plačani pa še do danes niso:
ostalo je nepokritih 7 milijonov dinar-
jev, ki jih železniška uprava do sedaj
ni mogla izterjati od JNS stranke. Ako
se je tako delalo, n' čuda, da je gos-
podarska kriza vedno bolj rastla ter je
beda in stiska ljudi postala vedno
večja.

**Ljudje brez srca so voditelji bivše J-
NS.** Prejšnjo nedeljo so se turisti iz
Mariborja na Pohorju med seboj pogo-
varjali, kako dobivajo davčni uradniki
tajna navodila od stranke, da naj pri

pristaših drugih strank — gre predvse mza novo vladno stranko — neusmiljeno, z vso strogostjo izterjajo davke do zadnje pare, pri pristaših njihove stranke pa naj gledajo skozi prste. In res poje boben pri naših kmetih svojo pesem, rubež sledi rubeži. In zakaj naj tako delajo? Da se v ljudstvu vzbudi nezaupnost proti vladi, nezadovoljnost s sedanjim režimom. Tako hoče JNS pripraviti pot za sebe. Milijone so požrli in hočejo izsesavati narod še naprej. Sramota! Brez srca so bili, brez srca ostanejo!

Komunisti pod okriljem dr. Mačka. Komunisti vestno izvršujejo komando iz Moskve, da se morajo vsiliti v vse pokrete ter povsod v kalnem ribariti za svoje cilje. Tako se tudi v Sloveniji poslužujejo gibanja dr. Mačkovih pristašev v dosego svojih namenov. Hrvatstvo ali slovenstvo jim je zadnja briga, prva jim je hujskanje ljudi, sejanje nezaupanja in protivnosti proti zakoniti oblasti, razburjanje duhov, povzročanje zmede. Dobili smo obvestilo o nastopanju komunističnih elementov pod firmo hrvatstva zlasti v hrvatsko-slovenskih obmejnih krajih. Ponekod so ti elementi že začeli teroristično nastopati proti našim ljudem. Državna oblast, ki je dala večjo politično svobodo, bo znala to svobodo zaščititi proti tistim, ki jo izkoriščajo v zle namene. Politično odgovorni za take pojave so tisti, ki vodijo hrvatski pokret v naših krajih. S pokretom samim pa bo naše ljudstvo temeljito obračunilo, ker je toliko izobraženo ter ponosno, da odločno odklanja vsako politično kuratelo. V Sloveniji homo Slovenci odločali.

»Kmetški list« obsoja svoje. Pišoč o kmetških dolgovih (21. avgusta), izjavlja: »Ako pogledamo vse dosedanje uredbe, ki so bile izdane v cilju kmetške zaščite, vidimo, da se z njimi ni rešilo vprašanje kmetških dolgov, temveč se je isto le odlagalo.« To je temeljita obsodba prejšnjih JNSsarskih vlad, v katerih so bili, odnosno katerim so služili gospodje od nekdanje demokratske in kmetijske stranke: dr. Kramer, Ivan Pucelj in dr. Marušič itd. Njihova gospodarska politika v zaščito kmeta je bila odlaganje in nič drugega. Medtem pa so se cene kmetijskim pridelkom še bolj znižale, obtok denarja po posojilnicah se je skoro zastavil, za kmeta ni kredita, beda je narastla. To je strahovita dedščina, ki jo je sedanja vlada prevzela od svojih nesposobnih prednic.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Zaključek zadnje vstaje v Albaniji v Fiereji, o kateri smo poročali zadnjič, je ta, da je vojaško sodišče obsodilo na smrt 11 orožnikov, 7 na dolgoletno ječo. Smrtna obsodba je bila takoj izvršena.

Angleška-Italija. Zadnjič smo poročali, da ni uspela konferenca zastopnikov treh velesil, koje cilj je bil: mirno poravnanje spora med Italijo in Abesinijo. Da bi sporno zadevo zavrnilo Društvo narodov 4. septembra v Ženevi, v to ne verjamejo niti Angleži. Po razbitju pariške konference je imla an-

gleška vlada v Londonu dolge seje in je sklepala o korakih Angleške za slučaj, da pride med Italijani ter Abesinci do vojne. Sklepi so seve tajnost, vendar se je zvedelo toliko, da so Angleži sklenili še nadalje vztrajati na prepovedi izvoza orožja v Abesinijo, pač pa bo izdala Anglija obširne varnostne ukrepe, da zaščiti za slučaj vojne v vzhodni Afriki koristi angleške velesile na kopnem in na morju. Angleško vojno brodovje že naklada orožje ter premog, da bo pripravljeno koncem tega meseca za križarenje po Sredozemskem morju. Na otoku Malta, ki je glavna opora angleškega brodovja v Sredozemskem morju, je tamošnje prebivalstvo od angleške policije dobro poučeno, kaj mu je storiti v slučaju letalskega napada.

Priprave Abesincev. Abesinska vojska ima nalog, da morajo biti pripravljeni vsi mladeniči in moške od 15. do 70. leta. Splošna abesinska mobilizacija stopi v veljavo, ko bo zapustil abesinski cesar na svojem belcu prestolico Addis Abebo in prevzel poveljstvo nad četami.

Kongres mednarodnih komunističnih prevratnikov pod vodstvom generalnega štaba ruskih komunistov ali takozvana Kominterneta je končala svoj kongres, ki je trajal nekaj tednov v Moskvi, 21. avgusta. Predsednik izvršnega odbora Kominterne je ostal Stalin. Njegov pomočnik in generalni tajnik je Stalinov zvesti tovariš Dimitrov. Zanimiva je tudi statistika o članstvu Kominterne, kako je naraslo izza zadnjega kongresa leta 1928. Leta 1928 je znašalo število članov Kominterne 1.700.000, danes 3.100.000. Od teh odpade na Rusijo 2.400.000, izven Rusije po vsem svetu pa le 758.000 (leta 1928 450 tisoč). Mladinske komunistične organizacije štejejo s sovjetskimi člani vred 3.700.000. Število vseh starejših in mladinskih članov komunistične internacionale se giblje krog 7 milijonov. — Kongres Kominterne v Moskvi je bil zaključen s parolo o svetovni revoluciji in je zbral vse sile, ki bodo posredno ali neposredno pripomogle k temu cilju.

*

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

691

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Molitev za političnega voditelja. Katoliški belgijski dnevnik »La libre Belgique (Svobodna Belgija)« objavlja razgovor svojega dopisnika z nekim visokim nemškim cerkvenim dostojanstvenikom, ki je predvsem poudaril, da so narodni socialisti, preden so prišli na oblast, katoličanom obljubljali ne samo svobodo in pravico, marveč celo naklonjenost, potem pa so svojo besedo požrli. Katoličani so se proti narodno-socialistični borbi zoper krščanstvo strnili v skupno, složno fronto. »Sličen boj smo katoličani«, tako je izjavil ta dostojanstvenik, »bojevali zoper železnega kanclerja Bismarcka. Mislite, da so Hitler-Göring-Goebels silnejši ko Bismarck? Kar nam pa manjka, to je katoliški politični voditelj. Mi-prosimo Boga, da nam pošlje novega Windthorsta.« Windthorst je bil, tako pripominjamo k tej zanimivi izjavi, slavní politični voditelj nemških katoličanov v takozvani kulturni borbi v 8. desetletju preteklega stoletja, ki jo je katoličanom vsilil kancler Bismarck.

Junaki krščanske ljubezni — nacionalni junaki. Med prebivalci otoka Molokaj, ki pripada Havajskemu otočju (v Tihem ali Velikem morju), je nekdanj bila zelo razširjena strašna bolezen gobavosti. Ko so siromašni bolniki bili prepuščeni sami sebi, se jih je usmilil pater Damian. Šel je med nje, dolga leta jim stregel, bil jim je duhovni oče, zdravnik, tolažnik in strežnik, dokler

ni sam postal žrtev strahovite bolezni (l. 1889). Ista usoda je zadela njegovega naslednika patra Duttona. Groba teh dveh velikih junakov krščanske ljubezni sta v visokih čistih pri domačinih. Sedaj je država (Zedinjene države Severne Amerike) s posebnim zakonom proglasila ta dva groba kot nacionalna spomenika ter dovolila za njuno vzdrževanje letno svoto 3000 dolarjev.

Pravoslavna cerkev v Medjimurju. V pokrajini med Dravo in Muro živijo naši vrli katoliški hrvatski Medjimurci, ki so na meji proti Sloveniji precej slovensko pobarvani. V njihovem glavnem mestu Čakovcu se je lansko leto na pobudo generala Lazarja Milosavljeviča začela akcija za gradnjo pravoslavne cerkve. V to svrhu se je sestavil posebni odbor, ki mu načeluje general Dokič. Ta odbor se je obrnil na občinski svet v Čakovcu, da mu odstopi brezplačno prostor za gradnjo pravoslavne cerkve. Občinski svet je to storil ter podaril zaželeni prostor v malem parku.

Romanje na Svete gore (župnija Sv. Peter pod Sv. gorami). Romarjem, ki žele obiskati slovito božjo pot na Svetih gorah, sporočamo, da se vršiglavno romanje v dneh 5., 6., 7., 8. in 15. septembra t. l. Slovesnosti se pričnejo že v četrtek dne 5. septembra, ob 6. uri zvečer, ko je otvoritev tridnevne slovesnosti večernicami. Vse tri dni: 6., 7. in 8. septembra, se bodo vrstile svete maše od petih pa neprestano do opoldne. Med tem bodo vsaki dan prišle ob 7. in ob 10. uri, kakor tudi dne 6. in 7. septembra ob 6. uri zvečer pri slovesnih večernicah. Poskrbljeno je